

Carta desde a banda da esperanza

Manuel Regal Ledo

1.- Tarefas para un curso que empeza

Volvemos de vacacións e dispoñémonos a afrontar o reto que temos por diante, mestura posiblemente de ilusións e de temores. Adiante!

Tarefas temos abondo. Domésticas e máis globais. Entre estas poderíamos situar a nosa relación coa xente refuxiada. Historia vella á que cada pouco se lle amecen novos capítulos. Este verán volvéronse multiplicar os intentos de chegada a Europa por calquera das súas portas do sur e volvéronse multiplicar por centos e poida que miles as persoas que atoparon acougo eterno nas augas para o caso procelosas abondo do Mediterráneo familiar. Como positivo cómpre sinalar as resolucións xudiciais que exonaban de culpa e castigo aos barcos das ONGs que se dedican a recoller persoas en naufraxio

(«grazas por encarnar hoxe a parábola do bo samaritano», dicíalles o Papa Francisco); e tamén a decisión do Goberno español de dar entrada en Valencia ao *Aquarius* con 629 persoas refuxiadas a bordo, e en Barcelona ao *Open Arms* (brazos abertos) con 59, barcos que, iso si, foran desentrañablemente rexeitados, por Malta e Italia (países que teñen acollido milleiros de persoas). Un pequeno sinal que deseguida quedou reducido case á nada pola decisión do Consello de Europa do 28-29 de xuño, no que, nun clima de división e de esquecemento dunha verdadeira vontade solidaria, se intenta resolver o problema –de novo en balde– apostando pola externalización dos procesos de solicitude de auxilio (campos de xente refuxiada fóra das fronteiras de Europa, custeados con cartos europeos), e por cotas de asentamento desas persoas en Eu-

ropa a vontade de cada estado. Sen o aquel rechamante dun barco ao que se lle nega porto, en simples pateiras, a centos foron chegando durante o verán.

Seguiremos vendo morrer afogadas a persoas de toda idade. Seguiremos apelando á seguridade nacional, á defensa da nosa condición privilexiada, á necesidade de regular entradas. Seguiremos ignorando que a nosa prosperidade ten bastante que ver co esquilmo secular de África. Seguiremos esquecendo que fomos emigrantes a milleiros e millóns cando as cousas nos ían mal e que, se en casos se regularon as entradas, en momentos de excepcionalidade entrabamos a moreas en transatlánticos repletos de derrotas e soños. E abríronse nos as portas. Seguiremos sen sospeitar que acoller xera unha enorme riqueza humana, espiritual, e incluso material, porque, tal como vai a nosa demografía, dentro de nada verémonos no obriga egoísta de acoller á forza, como dicía o outro «para que alguén nos limpe o cu».

O Papa repetidamente apelou á solidariedade como gran medio para a resolución do proble-

ma. «Migrantes con Dereitos» (Cáritas, Confer, Xustiza e Paz, Comisión Episcopal de Migracións) reaccionou ás medidas da Unión Europea criticando as resolucións, apostando por unha política migratoria máis humana e alertando á cidadanía para que non se deixe manipular por mensaxes tan egoístas e irresponsables. O noso Santiago Agrelo segue coa súa particular batalla, sen renderse, aplaudido por moitos, sinalando repetidamente co dedo a esa Cope e 13TV episcopais que non paran de verter mensaxes insolidarias. Que poderemos facer cada un, cada unha de nós?

2.- «*O economicae et pecuniariae quaestiones*»

Algo así como «cuestións que teñen que ver coa economía e cos cartos ou finanzas». É un texto firmado xa, como regalo de Reis, o 6 de xaneiro deste ano, pero publicado xustamente, mira ti, o día das Letras Galegas, o 17 de maio pasado. Un texto relativamente longo, que consta dunha primeira parte introdutoria (nn. 1-6), dunha segunda parte que leva por título «Consideracións básicas

de fondo» (nn. 7-17), dunha terceira parte titulada «Algunhas puntualizacións no contexto actual» (nn. 18-33), e unha breve conclusión (n. 34).

O texto non di nada que non se teña dito desde a doutrina social da Igrexa ao respecto, pero dio agora cunha énfase especial nun momento tamén moi especial, no que o diñeiro se converte cada vez máis en finanzas, e as finanzas nun mundo case anónimo que intenta, e estao conseguindo, controlar persoas e pobos, nacións e estados, con frecuencia amoreando éxitos para sectores moi particulares, excluindo os sectores máis débiles, provocando enfrontamentos, alimentando guerras, querendo converterse en razón, en única fonte e cumio de calquera proposta antropolóxica.

No escrito que comentamos oiremos falar da esixencia «dunha regulación axeitada das súas dinámicas» (as das finanzas) e «dun fundamento ético» para esta regulación; da necesaria complementariedade «entre o coñecemento técnico e a sabedoría humana», para «poder progresar no camiño da prosperidade para o ser huma-

no que sexa real e integral» (n. 1). Oiremos falar de «antroploxía relacional» que empuxa o diñeiro cara ao «horizonte da promoción integral da persoa humana, o destino universal dos bens e a opción preferencial polos pobres» (n. 10); e da necesidade dunha regulación política da liberdade de iniciativa económica (nn. 12-13); da insuficiencia do principio clásico «*caveat emptor*» (alerta quen compre!) ante a superioridade dos circuítos financeiros (nn. 14-15); dos créditos abusivos (n. 16), dos manipuladores fondos de inversión (n. 17).

A terceira parte (nn. 18-33) fai un percorrido por diversas prácticas actuais do mundo financeiro, do mercado, das prácticas empresariais, das estratexias do capital para evitar socializarse, sinalando as súas grandes e inxustas carencias. Invitamos a unha lectura atenta do texto, ás veces igual non accesible para quen non se mova en mundos tan sofisticados. Concluimos reproducindo este parágrafo do n. 30:

«Na actualidade, máis da metade do comercio mundial é levado a cabo por grandes su-

xeitos, que reducen drasticamente a súa carga fiscal transferindo os ingresos dun lugar a outro, dependendo do que lles conveña, transferindo os beneficios aos paraísos fiscais e os custos aos países con altos impostos. Está claro que isto restou recursos decisivos á economía real e ten contribuído á creación de sistemas económicos baseados na desigualdade. Por outra banda, non é posible ignorar que esas sedes *offshore* se teñen convertido en lugares de lavado de diñeiro «sucio», é dicir, froito de ganancias ilícitas (roubo, fraude, corrupción, asociación criminal, mafia, botín de guerra...).

Poida que nos preguntemos que podemos facer nós. Este comunicado do Vaticano advirtenos que o primeiro é ter bo coñecemento do que está a pasar, de onde estamos metidos. Iso pode dar pé á participación social, política, relixiosa que cada quen considere congruente; sen dúbida tamén pode animarnos a orientar os nosos cartos cara a entidades éticas e solidarias de aforro que garantan un uso xusto e social dos mesmos.

3.- «A paz contigo» (Sal 122, 8)

Este é o lema que escolleu o Papa Francisco para a xornada de oración pola paz, celebrada en Bari (Italia) o 7 de xullo pasado, que presidiu na compañía dos líderes relixiosos de 21 igrexas protestantes, ortodoxas, católicas, e coa asistencia tamén de varios milleiros de fieis. O desexo da paz ía dirixido neste caso especialmente cara ao Oriente Medio, tan castigado en xeral e onde as comunidades cristiás están sendo vítimas dun ataque especialmente agresivo, que fai temer a súa práctica desaparición. Falou o Papa «do silencio de tantos e a complicidade de moitos»; afirmou que «a indiferenza mata e nós queremos ser unha voz que combate o homicidio da indiferenza». E no discurso final fixo afirmacións concretas e contundentes, un dramático comentario desa economía sen regulamento que tanto se criticaba no documento que vimos de comentar. Entre sacamos algúns parágrafos:

«Nós comprometémonos a camiñar, orar e traballar e imploramos (...) que a ostentación dos ameazantes signos do poder deixe paso ao poder dos

signos de esperanza (...) Basta xa do beneficio duns poucos a costa da pel de moitos! (...) Basta xa de usar o Oriente Medio para obter beneficios alleos a Oriente Medio! A guerra é a praga que traxicamente asalta a esta amada rexión. Quen a sofre é sobre todo a xente pobre. A guerra é filla do poder e da riqueza. Vécense renunciando á lóxica da supremacía e erradicando a miseria (...) Moitos conflitos foron fomentados por formas de fundamentalismo e fanatismo, disfrazados de pretextos relixiosos (...) A violencia mantense sempre de armas. Non se pode levantar a voz para falar de paz mentres, ás agachadas, se manteñen desenfreadas carreiras de rearme. É unha gravísima responsabilidade que pesa sobre a conciencia das nacións, especialmente das máis poderosas (...) Basta xa da sede de ganancias que non se detén ante ninguén con tal de acaparar depósitos de gas e combustible, sen ningún coidado pola casa común e sen ningún escrúpulo en que o mercado da enerxía dite a lei da convivencia entre os pobos».

Desgraciadamente non é Oriente Medio o único punto

conflictivo, onde a guerra, manexada por intereses de poder, está amargando a vida da xente e acabando con pobos enteiros. Como dixera o mesmo Papa noutra ocasión: estamos xa nunha ampla guerra, ciscada por aquí e por acolá, coas mesmas dinámicas de fondo, aínda que a información sobre delas non nos chegue, porque hai persoas e pobos que tamén ante a súa destrución son de segunda. Que sabemos, por exemplo, do que acontece en Iemen, onde se está esquilmando o pobo cunha rede de intereses detrás dos que están sempre os mesmos? (Impresionante o artigo de Nazanín Armanian sobre «Os catro motivos do bloqueo informativo sobre a guerra xenocida de Iemen») Que sabemos da guerra da República Democrática do Congo, en sucesivas xeiras desde o 1996, con 5,4 millóns de mortos xa en 2008, e que, segundo informa «Mundo Negro» (640, 34-39) está considerado como o conflito máis mortífero a nivel mundial desde a Segunda Guerra Mundial?

E, senón máis, as nosas armas están aí (España é o sétimo fabricante e vendedor de armas do mundo), alimentando con-

flitos e con moi boa rendibilidade que nos permite engrosar o noso PIB, cousa que todos saudamos con satisfacción. E, como exemplo, o capítulo das 400 bombas de altísima precisión vendidas a Arabia Saudí, aínda sabendo as súas prácticas bélicas desproporcionadamente abusivas; suspender a venda obedecía a un primario instinto ético, pero puido máis o medo á perda da carga de traballo nos nosos estaleiros; e non era do caso promover un embargo de venda de armas a ese país, porque a ninguén lle interesa perder un bocado tan saboroso. Pero esta é a nosa ética internacional tamén coa que convivimos harmoniosamente.

E podíamos alongar a ollada cara a Suramérica: México, Venezuela, Nicaragua, Colombia..., países que se moven en climas de violencia maiúscula, nos que a Igrexa –con acertos e desacertos, que de todo houbo, por exemplo, na mesma Nicaragua– pretende facer labor de mediación non sempre recoñecida, e nos que os martirios civís e relixiosos, laicais e clericais, seguen sementando a terra de sangue, de dor e de esperanza.

Fermosa tarefa, logo, para este curso e para moitos máis, a de construír a paz, cousa que vai máis alá de acalmar as disensións domésticas, con Cataluña ou sen Cataluña polo medio, e que nos enfronta a retos de fondo calado humano. Oxalá sexamos xente de paz, sabia, humilde e valente xente de paz! Oxalá!

4.- A urxente renovación eclesial

Un día si e outro tamén aos portais dos medios eclesiais de comunicación asoma a información de que en tal ou cal diocese están emprendendo un camiño de renovación. Hai coincidencia no punto de partida: unha Igrexa escasa e envellecida en pastores e fieis, nun entorno desinteresado polo relixioso, que trae anuncios dun futuro demolidor, se non se lle busca remedio urxente á situación. Algo, por outra banda, que xa desde hai moitos anos viñan profetizando voces relixiosas ás que na práctica se lles foi respondendo ou coa inanición, ou cun «non será para tanto». Hai coincidencia tamén na linguaxe relixiosa empregada, apostando sempre por «unha Igrexa en misión», por «unha Igrexa sinodal», por

«unha Igrexa en saída», por «unha Igrexa cara ás periferias», polas «Unidades Pastorais» (Upas), polos «discípulos misioneiros» etc. Desde a pequeniña diocese de Teruel-Albarracín, ata a ben máis grande de Santiago de Compostela, pasando pola de Calahorra-La Calzada Logroño, pola de Segovia, pola de Ourense, e así moitas máis, todas empeñadas en afrontar a situación extrema con medidas de renovación tamén extremas. Benvida sexa a urxencia e benvidos sexan os cambios que a secunden de verdade!

O certo é que andamos de reforma en reforma e non atinamos coa chave das noces. Parece que agora andamos algo aloucados, buscando remedios de última hora, cando vemos que a cousa vai en serio, que o urdido eclesial se debilita e que o futuro nos fala, no mellor dos casos, de pequenas comunidades, reducidas en número e influencia, que atoparán gusto na súa identidade cristiá, que poderán compartir en suma humildade cun medio humano nada simpatizante coa aposta relixiosa. Claro que igual este é o formato auténtico dunha Igrexa renovada.

Entre nós, en Galicia, xa hai anos que a diocese de Tui-Vigo levou a cabo o seu particular Sínodo. Ultimamente tocoulle a Santiago de Compostela, que está saboreando, iso parece, as consecuencias positivas dese proceso sinodal: máis de mil persoas, laicas maiormente, estiveron integradas o curso pasado na EDAP (Escola Diocesana de Axentes de Pastoral) a través de 26 centros de formación, espaxados pola arquidiocese adiante, para adquirir unha formación xenérica en cuestións consideradas de interese para calquera persoa que estea disposta a desempeñar algún servizo eclesial nas diferentes parroquias. Subliñan a importante participación en zonas rurais e vilas pequenas. Neste curso que agora comeza a formación xa será máis específica, respondendo aos diferentes servizos eclesiais que cada persoa poida desempeñar na súa comunidade. Todo isto falouse e celebrouse na Asemblea diocesana que tivo lugar en Santiago o 9 do pasado xuño.

A diocese ourensá anda tamén envolta en preámbulos de Sínodo. Falan de máis de dúas mil persoas enredadas en 182 grupos de traballo, que nos seus

respectivos encontros foron ofrecendo moitas propostas de acción, que logo as asembleas arciprestais sintetizaron en 314. Aínda queda un novo curso preparatorio para o Sínodo que se celebrará en 2019-2020. No seu momento poderemos ver as liñas de traballo que a Igrexa ourensá considera básicas para abrir camiño na fráxil situación presente. Oxalá atinen e axuden a atinar a tantas comunidades cristiás que padecen similares problemas!

Por Mondoñedo-Ferrol, desde a chegada do bispo Luís Anxo de las Heras, a diocese está envolta tamén nun proceso de discernimento e de reorientación pastoral a través de dúas Vigairías, a de Evanxelización e a de Misión Samaritana e Misericordiosa, que neste curso sinalarán xa as opcións pastorais que marcarán a andaina das 30 Unidades Pastorais nas que quedará reorganizada a diocese. Discípulos e discípulas misioneiras para unha Igrexa en misión, que, traballando en franca sinodalidade, pretende construír algo que responda de verdade aos retos presentes, para o que non vale facer o que sempre se veu facendo. Oxalá

atine tamén esta diocese, como tal acerto lle desexamos tamén á de Lugo, que leva anos afrontando idéntica realidade.

A quen considere que paga a pena gastar forzas nestes retos evanxelizadores invitámolo á lectura do suxestivo libro de Chris Lowney «*Todos líderes. Cómo revitalizar la Iglesia católica*». Aínda que poida que non sexan ideas as que nos falten, senón cousas máis simples, pero máis determinantes.

5.- A voltas cos clérigos

Non podemos deixar de lembrar a situación da Igrexa de Chile, que segue co seu particular viacrucis de purificación en relación cos abusos sexuais e cos silencios cómplices. Un verdadeiro remexido eclesial que de momento se concretou coa dimisión de cinco bispos, co descrédito de líderes eclesiais como os cardeais Ezzati, arcebispo de Santiago de Chile, e Errazuriz, un dos integrados no estreito equipo de consultores do Papa, e co afundimento da credibilidade eclesial naquel país.

Sumouse ao caso chileno o estoupido informativo que fixo

pública a acusación de pedofilia contra 300 clérigos das seis dioceses do estado de Pensilvania, EE.UU.; delitos cometidos desde 70 anos atrás, a maioría deles xa prescritos e moitos dos que os cometeron xa mortos; de feito só dous curas puideron ser inculpados polo de agora; persoas que cometían os delitos –máis de mil vítimas– e autoridades que os ocultaban. A nova conmocionounos; os medios de comunicación airearon estes abusos e delitos co morbo normal cando a institución que os comete se presenta como abandonada da contención sexual. Aínda que hai moito quen se recree no contrario, a pederastia non é só nin principalmente un problema clerical –que o é, e grande–, senón máis ben social no seu conxunto, e en concreto familiar, por ser no ámbito familiar onde maiormente se materializan esas prácticas. Pero ben, á conta disto o descrédito eclesial converteuse nun tsunami que está espallando as súas ondadadas polo mundo enteiro. E o que seguramente virá!

Reaccionou o Papa coa publicación dunha carta a todo o pobo de Deus, que podíamos chamar penitencial; era o 20 de

agosto, cando celebrabamos o san Bernardo, o santo dos grandes amores limpos. Unha carta intencionalmente chea do sentimento de vergonza e de amargura, chea de dor polas vítimas (persoas abusadas, familiares e a poboación en xeral), consciente o Papa de que «as feridas nunca prescriben», recoñecendo os delitos e os intentos de silencialos de maneira cómplice. Unha carta que chama a toda Igrexa á penitencia, á oración e ao xaxún para poder decatarse da fondura do mal feito, e da urxencia de «xerar culturas que eviten que estas situacións se dean e se tapen». Chamounos a atención isto de «xerar culturas». Para o Papa o clericalismo é un dos factores culturais que está detrás de todos estes comportamentos aberrantes. Copiamos o parágrafo que o describe, porque nos parece lúcido e ousado:

«É imposible imaxinar unha conversión do comportamento eclesial sen a participación de todas as persoas que integran o Pobo de Deus. É máis, cada vez que temos intentado suplantar, acalar, ignorar, reducir a pequenas elites o Pobo de Deus, construímos comunidades, planes, acentuacións teolóxicas,

espiritualidades e estruturas sen raíces, sen memoria, sen rostro, sen corpo, en definitiva, sen vida. Isto maniféstase con claridade nunha maneira anómala de entender a autoridade na Igrexa –tan común en moitas comunidades nas que se deron as condutas de abuso sexual, de poder e de conciencia– como é o clericalismo, esa actitude que «non só anula a personalidade dos cristiáns, senón que ten unha tendencia a diminuír e desvalorizar a graza bautismal que o Espírito Santo puxo no corazón da nosa xente». O clericalismo, favorecido sexa polos propios sacerdotes, sexa polos laicos, xera unha excisión no corpo eclesial que beneficia e axuda a perpetuar moitos dos males que hoxe denunciámos. Dicir non ao abuso é dicir enerxicamente non a calquera forma de clericalismo».

Pero onde está a raíz deste problema? Nuns clérigos perversos sen máis? Nun celibato obrigatorio para acceder ao sacerdocio? Nunha formación vocacional deficiente? Nunha redución da misión sacerdotal a un funcionariado frío, sen espírito, que non namora nin seduce? Nunha falta de coherencia

persoal coas propias decisións? No clericalismo cos seus compoñentes de abuso de poder e de conciencia, como afirma o Papa? Seguro que non chegará con aplicar panos quentes, e que haberá que ir ao fondo das cousas e revisar de verdade o estatuto dos clérigos, o estatuto dos liderados eclesiais, o estatuto das mesmas parroquias ou comunidades cristiás. Por que ligar os liderados comunitarios á vocación de célibe? Por que se un ou unha segrar pode presidir un dicasterio romano, non pode presidir unha comunidade cristiá? Por que vincular necesariamente o rol sacerdotal co de liderado dunha comunidade? É san someter o don do celibato á presión derivada de ser condición imprescindible para acceder ao sacerdocio? É san someter o celibato ao abafamento de se mover en ámbitos de «poder» comunitario? Non quedaría máis ennobrecido o celibato, se o liberamos destas difíciles compañías? A vivencia da obrigación en moitos casos acábase impondo á do don. E ante o rico pero complexo mundo da sexualidade, a obriga non abonda.

Emporiso, o 30 de maio o prefecto da congregación para

a Doutrina da Fe, Luís F. Ladaría, reafirmou que o sacerdocio feminino vai contra o «depósito da fe». Sucedéronse as voces de importantes teólogos e teólogas, poñendo en dúbida que esa decisión non poida ser modificada. Boa parte do pobo cristián, ese ao que apelamos cando falamos do *sensus fidei*, non entende a tal negativa, por moito que se acompañe de razoamentos requintados. Ante a situación eclesial de escaseza e fragilidade da vocación sacerdotal, é esa a declaración que hai que defender con puños e dentes? Non supón iso moverse en perspectivas que miran máis para atrás ca para adiante? Moitas preguntas, que non deberíamos facer en vano nin contestar á lixeira.

Levando no corazón tantas cousas relativas aos clérigos, pensamos que, por abundantes e dolorosos que sexan certos feitos, non poden afogar a palabra calada, pero contundente, dunha enorme nube de testemuñas célibes, homes e mulleres, que polo mundo adiante nos asombran coa súa vida e tarefa. Por iso recibimos con verdadeiro pracer a carta que o P. Martín Lasarte sdb dirixiu ao *New York Times* o 24 do pasado maio. Recomen-

damos a súa lectura completa. Sintetizámola un pouco. Despois de facerse eco das noticias ao respecto que lle chegan de EE.UU. e de Australia, despois de mostrar a súa fonda dor pola información recibida, continúa: «Pero é curiosa a pouca noticia e o desinterese por miles e miles de sacerdotes que se consomen por millóns de nenos, polos adolescentes e a xente máis desfavorecida nas catro puntas do mundo! Penso que ao voso medio de información non lle interesa que eu tivese que transportar, por camiños minados no ano 2002 a moitos nenos desnutridos desde Cangumbe a Lwena (Angola), pois nin o goberno se dispoñía e as ONGs non estaban autorizadas; que tivese que enterrar decenas de pequenos falecidos entre os desprazados de guerra e os que retornaron; que lle salváramos a vida a miles de persoas en México mediante o único posto médico en 90.000 km², así como coa distribución de alimentos e sementes. Que lle deramos a oportunidade de educación nestes 10 anos a máis de 110.000 nenos...».

O cura Martín segue dando información concreta doutros moitos servizos levados a cabo

por curas célibes a prol da vida na infancia, na mocidade, na idade adulta. E conclúe: «Non é noticia acompañar a vida dun sacerdote «normal» no seu día a día, nas súas dificultades e ledeiras, consumindo sen ruído a súa vida a prol da comunidade que serve. A verdade é que non procuramos ser noticia, senón simplemente levar a Boa Noticia, esa noticia que sen ruído comezou na noite de Pascua. Fai máis ruído unha árbore que cae ca un bosque que medra. Non pretendo facer unha apoloxía da Igrexa e dos sacerdotes. O sacerdote non é nin un heroe nin un neurótico. É un simple home, que coa súa humanidade busca seguir a Xesús e servir aos seus irmáns. Hai miserias, pobreza e fragilidades como en cada ser humano; e tamén fermosura e bondade como en cada criatura. Insistir de forma obsesionada e persecutoria nun tema perdendo a visión do conxunto crea verdadeiramente caricaturas ofensivas do sacerdocio católico, cousa na que me sinto ofendido. Periodista, busque a Verdade, o Ben e a Fermosura. Iso farao nobre na súa profesión».

Despois aínda viría a viaxe do Papa Francisco a Irlanda

por mor do Encontro Mundial das Familias (21-26 de agosto: «O evanxeo da Familia: Leticia para o mundo», con tres días de Congreso; logo un Festival e finalmente a Eucaristía final), un encontro moi substancial, precedido por un notable movemento de protesta pola presenza nel do xesuíta James Martín, claro defensor dos católicos LGTB e da súa normal inclusión na Igrexa; dez mil firmas pedían que se lle negase a participación, pero o Vaticano confirmou a súa colaboración no mesmo; acabaría tendo unha comunicación promovendo as súas propostas ao respecto. Pois ben, este Encontro Mundial das Familias quedaría na sombra á conta do asunto dos abusos sexuais e doutro tipo contra menores en Irlanda, feito ao que o Papa dedicou tempo e paixón e que acabaron copando as informacións. Sobre todo cando xustamente naquelas datas se fixo pública a declaración do arcebispo Viganò, inculcando ao mismísimo Papa en silencios cómplices respecto aos comportamentos de abusos sexuais do cardeal McCarrick, en quen o Papa depositara moita confianza. Ignoramos o per-

corrido que terá tal denuncia. Algún dos datos ofrecidos por Viganò demostráronse inconsistentes. Pero as novas que nos foron chegando confirman que os comportamentos do cardeal McCarrick formaban parte do dixeime-dixeime clerical e non clerical do entorno. Viganò é un cualificado e disque resentido líder da ala conservadora da Igrexa actual, con forte presenza nos Estados Unidos, que é quen parece estar detrás desta denuncia. O Papa Francisco non entrou ao trapo, tampouco afirmou rotundamente: non, iso non é certo; deixou que as cousas falasen por si soas; segue fundamente doído, entristecido, pero impertérrito no seu compromiso por erradicar da Igrexa ese tipo de comportamentos e de silencios colaboradores. O noso paisano Paco Vázquez lembraunos o talante corporativo co que en tempos pasados se abordaban estas e outras cuestións de envergadura dentro e fóra da Igrexa. Sentido corporativo que acababa protexendo sempre á institución e ignorando as vítimas. Un elemento a ter en conta, pero considerándoo inxusto e impropio hoxe. Para os días 21-24 de febreiro de 2019 es-

tán convocados no Vaticano os presidentes das Conferencias Episcopais de todo o mundo, para un breve concilio monotemático: a pederastia. Algo conseguiron os acusadores, aínda que non o que desexaban.

6.- A hora da mocidade

Hai poucos días quen isto escribe foi solicitado como animador dunha cerimonia de casamento duns familiares. Querían un acto civil, non relixioso, pero con quentura e calidade. É moi frecuente que a xente nova se una en parella ou ben sen cerimonia algunha, ou ben cunha cerimonia civil; moi escasamente solicitan matrimonio relixioso; a demanda relixiosa tamén aquí descende. Fíxeno o mellor que puiden, dunha maneira que me pareceu sinxela e digna, coa colaboración preparada e espontánea de persoas convidadas; a xente estaba atenta, metida no acto, collida; non se aburriron, non estaban desexando que aquilo rematase. Non citei a Deus nin a Xesús para nada, como non fose disimuladamente cando nun momento apuntei que non sería un acto relixioso, pero que

todo o que sabía a amor verdadeiro tiña algo de transcendente, de máxico, de divino.

Logo viría o xantar e despois a festa. Na voda había unha mestura de graza aldeá co atrevemento da subcultura urbana «*hystper*» (rebeldía, pero pasándoo ben), exhibida nunha maneira de vestir elegante e discordante. Na festa uns e outros, urbanos e rurais, homes e mulleres, coincidirían no seguimento impulsivo das cancións máis ben modernas, que bailaban apaixonadamente, cantando as letras que sabían de memoria, e temperando a gorxa con frecuentes «cubatas» que sostiñan nas mans. Eu estaba alí facendo o que podía, a vasos de auga, bailando modosamente e contemplando o espectáculo que tiña un non sei que de maxia e de tolemia. E, como o ruído non daba para falar, pensaba; e pensaba que esta é a mocidade que se nos vai a montóns dos bancos das igrexas, e se Xesús e nós poderíamos ter algo que os electrificase como todo aquilo (música, alcohol e amores) o estaba facendo. Pareceume que estabamos nas antípodas da metodoloxía axeitada.

Ao día seguinte faleino coa miña muller, e decatámonos de que si, que a Igrexa e a mocidade nos levabamos como a pedra e o fouciño, pero que tampouco a mocidade andaba sempre envolta en esmorgas. Festexaba, pero tamén penaba. Pasaba por amores e desamores, por fidelidades e rupturas, por compromisos e indiferenzas, por saúde e enfermidade, por traballo e paro, por éxitos e frustracións, por fantasías e desilusións, por depresións acedas etc. E que na Igrexa tiñamos que estar a todas, pois quen nunha circunstancia non bate coa dor da ausencia de Deus, e de rebote coa súa busca, pode facelo noutra. Quen sabe? Ao caso é estar aí, ao pé da mocidade.

E pensei que iso é o que a Igrexa quere aprender a facer neste sínodo dos bispos sobre *A mocidade, a fe e o discernimento vocacional* que se estará celebrando en Roma cando esta revista chegue ás vosas mans. Merquei o libro que ofrecía o «*Instrumentum laboris*» do sínodo e empecei a lelo nos seus tres longos capítulos dedicados a 1) «Recoñecer: a Igrexa escoitando a realidade», 2) «Interpretar: fe e discernimento

vocacional», e 3) «Elixir: camiños de conversión pastoral e misioneira». E vin que si, que, desde unha empatía natural ou un chisco forzada cara á mocidade, algo á súa escoita se que-re estar neste sínodo, para poder dicir unha palabra de alento no nome do Deus vivo, sempre mozo e sempre ledo, que seguro, con todo e o que eu dixen, estivo gozando naquel casamento do que aparentemente fora excluído.

7.- Punto final

E poñemos punto final a esta xa longa e quizais algo aburrida crónica. Pareceunos importante que quedase constancia ao menos do que estivo vivo en nós con forza durante estes densos meses pasados. Gustaríame ter falado da modificación ordenada polo Papa o 2 de agosto do n.º 2267 do Catecismo da Igrexa Católica, declarando inadmisíbel a pena de morte; incompreensible era a súa presenza dentro do noso «credo», se temos en conta o Espírito de Xesús, e cando xa boa parte do mundo a retirara das súas lei sancionadoras. (Tamén aquí un cento de significados anti-

Papa lle mandaron unha carta ao Colexio Cardinalicio, para que lle aconsellasen retirar esta modificación do texto do Catecismo, e así ensinar a palabra de Deus sen adulteracións. Así anda o patio!). Tamén non pode quedar sen unha breve cita polo menos o nomeamento dun laico, Paolo Ruffini, á fronte do Dicasterio de Comunicación da Santa Sé, co que un laico é equiparado en servizo e mando aos Prefectos dos Dicasterios, sempre Cardeais. E deixaremos para o próximo número unhas palabras sobre o papel da comunidade beneditina do Val dos Caídos, e mesmo do conxunto da Igrexa española, no momento conflitivo que estamos a vivir por cousas dun pasado que segue estendendo a súa negra sombra sobre nós, á espera de que alguén a ouse tinguir dun branco xusto e fraterno. E gustaríanos poder dicir dúas verbas sobre os moitos encontros, congresos, cursiños etc, cos que no comezo do curso institucións diversas buscan ilustrarse, abrir camiños, ordenar tarefas, sementar esperanzas. Ao seu lado queremos estar desde estas páxinas.

Manuel Regal Ledo